

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

5 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
16 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
ena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
administracija in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
št. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

A. E. J. O. U.

Katoličan gre na dan — pisali smo ne-
davno, in malo prej: Slovan gre na dan. Ka-
toličanov pa Slovanov je večina Avstrijanov.
Da se skleneta oba, obveljati če prislovica po
nadpisu: Avstria erit in orbe ultima! A —
kaj se bere, kaj se čuje?!

Pravijo, da je sloga med tremi carji šla
rakov žvižgat, da sta skupaj le še pruski pa
ruski, in da sta pridobila si na jugu lahonstvo,
da ž njim v strahu držala bosta francoza.

Kedar se Bismark kuja, tedaj je Avstrija
nuja. Njegovo geslo je to: Naj razpade Av-
strija, in naj vsa Nemčija povzdigne se v Pru-
sijo ter naj potem zedinjena vživa blagru pru-
ske. V dosego tega namena naj zdaj Rus
spopade se s Turkom, in v ognji tem razdražiti
hoče Rusa za vselej zoper Avstrijo, in tedaj
zgrabi Francijo in — slava Bismarkova bode
na vrhuncu, češ, tukaj pan German, tamkej
pan Slovan, vsi drugi pred nama na kolenih!

To stvar Bismark že davnej snuje. Temu
nasprot pa je Pij IX., stari jetnik v Vatikanu,
kteri mu l. 1872 ni hotel postreči, da bi po-
koril bil katoličane nemške, in mu sedaj noče
postreči, da bi umrl in bi Bismark dobil bolj
mehkega papeža; in temu nasprot je car Alek-
sander, kteri ima nekaj srca še za Avstrijo,
toda — zdaj je spoznal, kamo ga je zapletel
Bismark. Ali ne bode prepozno?

Bil je Bismarku nasprot car sam. Bila
je mu nasprot cesarica Avgusta, češ, ta sovet-
nik podre naš (Hohenzollernov) dom, in pod-
že zoper Prusa vso Evropo. Bil je zoper

Bismarka cesarjevič, češ, preveč krvi in pre-
ganjanja katolikov in vladarjev sorodnikov,
kolika odgovornost! Bil je zoper njega sam
kraljevič bojni Friderik Karl, češ, Bismark pre-
naglo in prehudo ongavi doma in zunej, kar
ne more biti dobro.

Vdan pa mu je bil stari Viljem. Toda,
ko unkrat popraša više vojinstvo svoje (den
grossen Generalstab) v Berlinu, odgovori mu
to: „S 15 milijoni srditih katolikov za hrbtom
se ne sme pričenjati vojska s Francijo in Av-
strijo“. Nato pa je stari Viljem, kteri je ho-
tel Francijo popolnoma poteptati in Avstrijo
po nasvetu Bismarkovem razdejati, nejevoljen
zarežal: „Die Schweinerei von Culturkampf
hat alles verdorben“. In Bismark se je umak-
nil v kot za nekaj časa, radoveden, kako se
izmotá klobčič, ki ga je on zamotal.

Italija ima svoje obljube krog Adrije, ako
se dobro drži, sicer dobi — brco, kakor jo je
nekdaj dobil L. Napoleon. Rus prej ni meril
tako daleč; zdaj pak prisiljen — kdo vé, doklej
gre? — Kam naj se v tej sili obračajo naše
oči? Najprej v Rim, kjer Pij IX. še živi, in
vsemu svetu razlaga božje in človeško pravo.
Potlej pa na Dunaj ali Beč ali Viden — (evo
ime slovansko!) kajti Avstrija — po večini
država slovanska — ne more in ne bode zgre-
šila poklica z Rusijo, k čemur nas z lepimi
nadami navdaja Albrehtova poslednje dni iz-
vrševana slavnost.

Inostranci, kteri težijo bodi si k Prusom,
bodisi k Italijanom, bodisi k Turkom, slovijo
nadpis takole: Austria est in orbe ultima. —
Istina, ako se jim vda! — Vsi pravi domoljubi

pa smo si svesti, da pravica vodila bode Av-
strijo, in z ozirom na to geslo beremo: Avstria
erit in orbe ultima.

Resnicki.

Iz deželnih zborov.

Zbor Kranjski.

Sedma seja 21. aprila. Deželni na-
mestnik vit. Widmann odgovarja na interpe-
lacijo vit. Savinška, da cesta čez Gorjanec se
za zdaj ne bo niti preložila, niti drugje na
novo delala, ker je država v denarnih stiskah.
Prvo bi ne pomagalo dosti, na drugo pa ni
misliti — vsaj za zdaj ne. — Ta seja bila je
zadnja in zelo viharina. Poslušalcu se je mo-
rala vrniti misel, da hočejo posebno nemčur-
ske stranke petelini pod jim še danega časa
porabiti za svoje kokodaskanje; toliko, kolikor
ta dan, se jih ni oglasilo ves čas zborovanja.
Na naši strani ni bilo veliko odgovarjanja, a
kar ga je bilo, bilo je temeljito.

Prvo na dnevnem redu je bilo poročilo
gospodarskega odseka o cesti iz Grosupelj do
Krke in nekaj peticij občin litijskega okraja
zarad cest. Razgovora tega so se vdeležili
preko poročevalca vit. Gariboldija še poslanci
vit. Langer, Savinšek, grof Blagaj (ki še no-
bene besede ni zinil, kar sedi v zbornici),
Schaffer, dr. Schrey, Murnik, grof Margheri,
Dežman in Zagorec. Narodnjaki so kmalu za-
pazili, kam meri to dolgo razgovarjanje o
čisto jasni reči, namreč na to, da bi z dolgim
besedovanjem zavlekli zadnjo sejo in — ker
je bila drugi dan nedelja, odpravili vsaj du-

Kralj Dimitar Zvonimir in njegova doba.

V. Dimitar Zvonimir in njegovi sosede.

(1076—1085.)

(Dalje.)

Slovesna zaveza, v kojoj se je Dimitar
Zvonimir 8. oktobra l. 1076 rimskemu papežu
zaveril, postala je znamenita za vso kasnejšo
povest hrvatsko. Po tej zavezi odrekel se je
Zvonimir tudi v političnem obziru vsem tra-
dicijam, koje so hrvatsko državo od nekdanj
vezale na iztočno-rimsko carstvo v Carigradu.

Kralji hrvatski pred Zvonimirom so dobi-
vali znake kraljevske vlasti in potrditev svojo
iz Carigrada. Ni jih sililo na to spoštovanje
ali strah pred carigradskimi vladarji, nego
želja, da po tej potrditvi dobijo neko pravo
nad latinsko Dalmacijo. Vladarjem v Carigradu
pa je godila ta skromnost hrvatskih kraljev,
oni so jih potrjevali v kraljevskej vlasti, da
pač odlikovali jih s častnim naslovom „patri-
cija“. Ali ko se je koji močmi kralj hrvatski
našel, ki bi se trudil, da rimsko Dalmacijo
utelovi državi hrvatskej, takrat bi se bili nanj
hudo razsrdili gospodarji v Carigradu. Posebno
od onega časa, odkar so se Benetke ojačile,

gledali so carji iztočno-rimski, da s pomočjo
te republike brzdajo kralje hrvatske. Tako se
je zgodilo za Držislava kralja, da je benečan-
ski dožd Peter II. Orseolo navalil na rimsko
Dalmacijo, ter jo skoraj v kratkem vso osvo-
jil. Vladarjem v Carigradu je bilo to pod-
vzetje Benečanov tim bolj po godi, ker so se
na vse načine trudili, da bi zaustavili bujneji
razvoj koje koli jugoslovenske države na bal-
kanskem polotoku.

Že Krešimir IV. je sprevidel jasno, da
Hrvatska nemore nikdar samostalna in neod-
visna biti, ako bode tudi še nadalje naginjala
v Carigrad. Radi tega razloga približa se rim-
skemu dvoru ter odjenja v borbi za sloven-
ščino v cerkvi. To je bilo od silnih posledic.
Prebivalci latinske Dalmacije so sedaj sprevi-
deli, da jim je bolje živeti pod okriljem kralja
hrvatskega, nego pod oblastjo cara bizantin-
skega ter so se poverili popolnoma Krešimiru
IV. Tako je dosegel Krešimir svoj cilj, da so
Latinci od zdaj dragovoljno priznavali vlast
njegovo ter da niso nič več iskali pomoči niti
v Carigradu niti v Benetkah. In da se latinskim
prebivalcem hrvatska vlada še bolj prikupi,
povzdigne Krešimir Dalmacijo za kraljevino.

Kar je bil Krešimir začel, izvel je Zvo-

nimir do kraja. On se je popolnoma ločil od
Carigrada ter se zedinil popolnoma z Rimom.
S tim svojim činom je oddelil povest Hrvatov
za vse veke od povesti Srbov in Bolgarov ter
spojil hrvatsko državo z zapadom in prosveto
njegovo. Da ni Zvonimir tega storil, bilo bi
ime hrvatsko za časa srbskih Nemanjičev po-
polnoma izginilo ter zibeljka hrvatska postala
srbska pokrajina. In čeravno se je vsled zveze
Zvonimira z Rimom ovirala narodna kultura
hrvatska, ker je latinstvo nadvladalo dolgo
časa nad Slovanstvom, je Zvonimir vendar
rešil ime hrvatsko na balkanskem polotoku.

Iztočno rimskemu caru ni bilo prav nič
po volji, ko je videl, da se je hrvatska država
otresla njegovega vrhovništva, in da se je celo
latinska Dalmacija ozko združila s Hrvatsko.
A tudi benečanski dožd Dominik Silvijo se je
hudo jezil, ko je začul, da je latinsko visoko
svečenstvo tako brzo zavrglo ugovor od leta
1076, ter se zopet poverilo žezlu kralja hr-
vatskega. Ali kaj je mogel? Narod latinski
je bil z novim kraljem in njegovo politiko po-
polnoma zadovoljen. Sam s svojo silo ni mo-
gel začeti vspešne borbe proti ojačenima kra-
ljevinama Hrvatskej in Dalmaciji, a iz Cari-
grada se ni imel nadejati niti najmanje pomoči.

hovne poslance ter tako prišli do večine, ktere je bilo na naši strani le za tri glasove. A naši so, spoznavši to, vsi bili stanovitni, nihče ni pred koncem zapustil zbora.

Grof Margheri je predlagal 4000 gl. podpore za cesto od Kostanjevice do Krškega in njegov nasvet je podpiralo več nemškutarjev.

G. Langer nasvetuje vlado prositi za tistih 2400 gl., ki so se bili zložili za neko drugo cesto v Krškem okraju in jih porabiti za cesto iz Kostanjevice v Krško.

Dr. Bleiweis je konstatiral, da se zoper ta predlog, ki bi vzel deželniemu zakladu izdatni znesek 4000 gl., nihče ni oglasil od one stranke, ki je prejšnji dan tak hrup zagnala, ko je šlo za ustanovljenje popotnega učitelja kmetijstva. On je sicer za dobre ceste, ali naj jih plačujejo tisti, ki jih največ rabijo. Tedaj naj bi občine, ki se potezajo za to cesto, vložile pri deželnem odboru ali zboru prošnjo za napravo mitnice na tej cesti, če je ne morejo same vzdržavati.

Grof Margheri na to jako razdraženo odgovarja, da se je prejšnji dan naložilo deželniemu zakladu nepotrebno breme popotnega učitelja. Poročevalec poslanec Murnik je zoper Margherijev predlog, ktere ga grof Margheri pozneje tudi umakne. Dr. Zarnik se izreče za mitnico in stavi dotični predlog, Dežman pa nasprotuje. Pri glasovanju predlog za napravo mitnice na tej cesti pade, sprejme pa se nasvet Langerjev.

O peticiji kmetijske podružnice v Novem mestu za pomoč zoper pokončavanje zarubljenih posestev po dolžnikih stavi dr. Bleiweis nasvet, naj se izroči ministerstvu pravoslovja, da predloži državnemu zboru kako kazensko postavo o tem. Temu predlogu pristavi dr. Poklukar željo, naj bi se tudi skušalo najti kako sredstvo, po katerem bi se pokončavanje zarubljenih posestev po dolžnikih moglo za- braniti. Predlog se sprejme s tem dostavkom.

Dr. Bleiweis poroča v imenu gospodar- skega odseka o prošnji podobčine Vrhpolje za odcepljenje od občine vipavske. Odsek nasve- tuje, da se dovoli to odcepljenje, po katerem bi Vrhpolje postalo samostojna občina, Vipava (trg) in Sanabor pa bi ostali skup, in poda posebno postavo o tem. Ta točka izbudi dolg razgovor, ktere ga prične vit. Vesteneck, ki govori zoper tako postavo, češ, da se ž njo

ruši postava o zloženju občine. Deželni pred- sednik vit. Widmann pravi, da ni imel prilike natančnejega pozvedeti o tej zadevi in da vladi to ne bo zelo všeč. Poslanec Lavrenčič za- govarja odsekov predlog iz važnih, že v pe- ticipiji razloženih vzrokov in prosi, da bi se ta reč, ki se že 17 let vleče, vendar enkrat do- gnala po nasvetu odsekovem in se tako vstreglo obema občinama, ker niti Vrhpoljci ne ma- rajo za Vipavce, niti Vipavci za Vrhpoljce in želé le ločeni biti. Dr. Schrey se oglasi zoper postavo, ktera se mu zdi jako površno izde- lena, Robič pa podpira odsekov predlog. Dr. Bleiweis omeni, da so bili Vrhpoljci do 1850. leta ločeni od vipavskega trga, potem pa s silo z njim zloženi. Če se je to poročilo bolj v naglici delalo, vzrok je kratko odmerjeni čas. S tem je tirana ustava „ad absurdum“, ne pa parlamentarizem, kakor je dr. Schrey rekel. (Glavar pozvoni in opomni govornika, naj ne graja ustave.) V specialni debati so govorili še baron Aptaltrern, Lavrenčič, Dež- man, vit. Vestenek, Robič in konečno dr. Bleiweis, pa se je postava sprejela; nemšku- tarji so glasovali vsi nasprotno.

Poslanec Murnik poroča o peticijah občin Litija, Britof, Vrem, Famlje in Ustja za do- voljenje občinskih priklad.

Zavoljo pozne ure in ker naznanijo trije streli z Grada ogenj v mestu, se potem seja pretrga do 4. ure popoldne.

Zbor Štajerski

je 21. t. m. v dveh sejah rešil deželne pro- račune po predlogih finančnega odbora. Tudi je sprejel postavo o cestah do železniških po- staj, potem pa zborovanje svoje sklenil z na- vadnimi živio-klici na cesarja.

V Predarelskem zboru je vladni komisar na interpelacijo o „Feldk. Ztg.“ odgovoril, da državni pravdnik lista ni samo zapečatil, ampak da je tudi tožbo vložil zoper odgovornega vrednika, še preden je bila interpelacija v deželnem zboru sprožena.

Zbor Tržaški.

(Izv. dopis.)

Letos sta bila spet na dnevnem redu na- šemu dež. zboru priljubljena predmeta, nam- reč pregledovanje državnih osnovnih postav z ozirom na zgodovinske pravice Trsta in njih

preuredba po liberalnejših načelih, ter volilna reforma in sprememba nekterih določeb mest- nega statuta. Najširji federalizem za se in najožji centralizem za okolico — to je cilj večini našega zbora. Dobro jim je to reč očitil poslanec dr. Wittmann, rekoč, da se toliko poganjajo za federalizem, pa doma hočejo vse centralizovati. Ravno tako jim je očitil oko- liški poslanec dr. Loser, da toliko kričé o ravnopravnosti laškega jezika, sami pa oko- ličanov slovenskega jezika ne spoštujejo. Prvi predlog dež. odbora je bil v predzadnji seji sprejet z večino glasov po živahnej debati; pri drugem predlogu pa, o zadevi volilne re- forme, ki hoče okolici vzeti zadnji ostanek samostalnosti, vnela se je še burnejša debata. Kakor v prejšnjih sesijah, nasprotovala je tudi v tej opozicija temu predlogu in sicer takrat bolj iz oportunističnih vzrokov. Večina je vendar sklenila, da se prestopi k specialnej debati v prihodnji in zadnji seji, na kar so poslanci Nabergoj, Nadlišek, baron Pascotini, Burg- staller in dr. Wittmann rekli, da se ne vde- leže glasovanja. Ker gré pri tem za spreme- njenje statuta, mora biti pričujočih 41 poslan- cev; k zadnji seji jih je prišlo sicer 42, toda ko so še enkrat izrekli pričujoči poslanci opo- zicije dr. Defacis, Nabergoj, Nadlišek in dr. Loser, da se zdrže glasovanja, ni bil več zbor kompetenten sklepati v tej zadevi in ker ni bilo drugih predmetov pripravljenih, sklenil je deželni glavar — župan dr. d' Angeli le- tošnje sesijo. Mislilo se je, da letos gotovo prodere volilna reforma, ker je Progressova stranka spravila v zbor zadostno število svojih privržencev, pa vendar je zpet letos, kakor pretekla leta, volilna reforma propala vsled zdrževanja opozicije — kako to? — Sicer tudi drugi sklepi našega zbora nemajo praktične veljave in bodo tako brž da brezuspešni, po izreku nekega poslanca: Kar vlada predlaga, mi zametamo, in kar mi predlagamo, vlada zametuje.

Politični pregled.

V Ljubljani, 25. aprila.

Avstrijske dežele.

Državnemu zboru dunajskemu in ogerskemu so se izročili v pretres postavni načrti o novi pogodbi med Cisló in Transló,

Car rimsko-iztočni Mihael VII. bil bi si- cer rad ponižal Hrvatsko, kakor je to poprej storil Vasilij II., ali on je bil sam v velikej zadregi in stiski. V Aziji se je namreč vzdig- nila sila turška ter zapretila Carigradu. Poleg tako strašne bede ni Mihael niti najmanje mislil, kako bi Zvonimira zopet spokoril; njemu je bila večji skrb, da reši sebe in državo svojo pred Turki. V to ime pritekel je sam k ve- likemu papežu Gregoriju VII., da bi on vzdig- nil križarsko vojsko proti Turkom ter je tako Dimitar Zvonimir bil popolnoma varen od strani države iztočno-rimske. Dimitar Zvonimir se je celo še trudil, da bi prej pripomogel k brzemu padu države iztočno-rimske. Vsled zveze namreč z rimsko stolicó pomiri se on z dose- danjimi sovražniki zemlje hrvatske, z Normani, ter postane prijatelj in zaveznik normanskemu vojvodu, podvzetnemu in hrabremu Robertu Guiskardu. Ta Robert Guiskard osvoji vso južno Italijo, ter za tem čisto resnobno pov- darja, kako bi storil konec carevini iztočno- rimske. Zato začne proti grškemu caru Alek- siju I. Komnencu veliko vojsko, koja se je še le s smrtjo Robertovo svršila (1082—1085).

Celi čas grško-normanske vojske je poma- galo dalmatinsko brodogeje z dovoljenjem kralja

Zvonimira normanski vojski. To priliko so upotrebili zviti Benečani videči, kako kralj Zvonimir javno drži z Normani, da jih namreč s svojo mornarico podpira na propast carstva iztočno-rimskega, začeli so z vsemi silami pod- pirati cara Aleksija I., ne bi li mu pomogli do zmage ter za tem pokončati tudi hrvatsko državo.

Caru Aleksiju I. je dobro došla ta požrt- vovalnost Benečanov. Z njihovo pomočjo pod- vzel je nekoliko morskih bitek, ali povsodi je bil potolčen. V enej bitki pade sam bene- čanski dožd Dominik Silvijo. Novi dožd Vital Faledro pa je še bolj izdešno pomagal rimsko- iztočnemu carju. Ali težko, da bi se bila vkljub tem žrtvam benečanskim rešila država grška, da ni naenkrat obolil in umrl viteški vojvoda Robert.

S smrtjo Roberta Guiskarda preneha vsaka nevarnost za iztočno-rimsko državo. Car Alesij I. je mogel sedaj zopet misliti, kako da povzdigne veljavo svoje carevine. On je vedel od ene strani vrlo dobro, koliko je bila vredna pripomoč Dimitra Zvonimira nor- manskemu vojvodi, od druge strani pa je ho- tel, da obdaruje vedno verne Benečane. Po- klical je zatoraj 1, 1085 benečanskega dožda

Vitala Faledra na dvor svoj v Carigrad, podeli mu tam veliko čast protovasta, ter prenese naj — „vse pravice iztočno-rimske carevine na Dalmacijo in Hrvatsko.“ S tem činom se je hotel carigradski vladar osvetiti hrvatskemu kralju Zvonimiru, ki se je bil predrznil raditi o propasti carstva in cara grško iztočnega!

Miroljubivi Dimitar se je gotovo prestrašil, ko je zvedel, kaj se je zasnovovalo na dvoru carigradskem. Preplašil se je tem bolj, ker sta mu ravno takrat umrli oba prijatelja in zaveznika: Robert Guiskard in Gregor VII. On si je morda predstavljal v duhu, kako se bodo vrnila nesrečni časi Vasilja II. Bolgaro- bijca, kako se bode zedinil Carigrad z Benet- kami na propast hrvatske države.

Ali bojazen njegova se ni imela izpolniti. Car Aleš I. je sicer imenoval benečanskega dožda za svojega pravega naslednika v Dal- maciji, ali dalje ni nič storil, da mu pridobi tudi zemljo. Dožd Vital Faledro se pa ni pod- stopil, da vzdigne sam osvojeno vojsko proti Zvonimiru, ker se mu je zdela država hrvatska premočna, narod latinski v Dalmaciji preza- dovoljen pod vlado Dimitra Zvonimira. Vr- nivši se iz Carigrada zadovoljil se je dožd Vital Faledro s tim, da si je pridejal naslov

namreč postava o žganjarskem in sladkorjevem davku, o colni in kupčijski zvezi, o 80 milij., ki jih država dolžuje narodni banki, o avstrijsko-ogerski banki, o pogodbi med denarnima ministroma in banko. Postava o skupnem colnem tarifu se še ni predložila, češ, da so se colne obravnave z Nemčijo še le pričele. — Giskra in 40 tovarišev so vprašali vlado, „jim li more povedati, kaj bode država počela, če se prične rusko-turška vojska, in kakšen je cilj in konec, ki ga ima skupno ministerstvo pred očmi, in kako ga hoče doseči?“ Avstrija se zamore le v tesni zvezi z Rusijo obvarovati nevarnosti; zato vsacega pravega rodoljuba z veseljem navdaja novica ruskega lista „Golos-a“, da bode dogovor med Rusijo in Avstrijo gledé zadev turških kmalo dovršen. Tudi je bilo slišati, da se nadvojvoda Albrecht sam poda v vojni tabor ruski. V nedeljo je odšel v Osek, da ogleda tamošnje vojaške oddelke.

Vnanje države.

Ruski poslanec Nedilov z vsemi vradniki vred je včeraj 23. t. m. odpotoval iz Carigrada. Pred odhodom je vnanjemu ministru Savfet-paši poslal pismo, v katerem mu naznanja, da je rusko poročništvo poklicano domu, ker so bile diplomatične obravnave brez uspeha. Ob enem so odrinili tudi vsi konzuli iz Turškega, varstvo podložnikov ruskih pa se je izročilo poročniku nemškemu. — Car se je iz Kišeneva podal v Ungeni, kjer je ogledoval vojaške oddelke. V nagovoru svojem do častnikov je rekel: „Če se boste s sovražnikom sprijeli, bodite hrabri in varujte slavo svojih polkov. Upam, da mlajši vojaki, ki še niso bili v vojski, ne bodo zaostali za starejšimi tovarši, ampak si bodo prizadevali njim enaki biti.“ Carjevič se bode neki podal v Azijo, da si tam ogleda tamošnjo rusko vojsko in vrnivši se prevzame poveljništvo severne vojne, ki se ravno snuje. — Rumunci se bodo v zvezi z Rusi bojevali zoper Turke in so oddelek svoje vojne poslali v Kalafat, da mesto branijo napada turškega; tudi Črnogorci so se že vzdignili in so zasedli Krstac.

Vojni manifest, ki je bil zdaj izdan, povdarja, da je Rusija z drugimi oblastmi evropskimi vred prizadevala se ohraniti mir,

„vojvoda Dalmacije in Hrvatske.“ Odločil je raji počakati bolje priložnosti, da svoje pravo na Dalmacijo tudi nekako izvede.

Posebno so važni odnošaji Dimitra Zvonimira z Madjari. Ogerski kralji niso bili pred Zvonimirom nikdar prijatelji s kralji hrvatskimi. Odkar je pa Dimitar Zvonimir vzel za ženo kraljično lepo Heleno, počeli so se Arpadovci bolj zanimati za odnošaje te sosedne države hrvatske. Da ni bilo Zvonimira, ne bi se bil nikdar ogerski kralj Ladislav vmešal v borbo med Gregorijem VII. in Henrikom IV., še manj pa da bi bil pomagal Hrvatom v boju proti Koroškej. Prijateljstvo in zveza z Arpadovci je bila Zvonimiru samemu velike koristi; ali bilo se je bati, da se bodo ogerski kralji po njegovej smrti še preveč zanimali za bodočnost hrvatske kraljevine.

Poleg države hrvatske ni bilo za Zvonimira druge močnejše zemlje na slovenskem jugu. Država bolgarska je bila že propala, a srbski narod ni bil prišel še do državnega edinstva. Samo na jugu hrvatske državi se je začela razvijati mala kneževina zetska pod upravo Mihalje, sina Štefana Vojslava.

(Dalje sledi.)

dokler je šlo. Zdaj pa, ko Turčija celó najzadnjih pogojev londonskega protokola ni hotela sprejeti, Rusiji ne ostaja drugega nego z orožjem poskusiti to, kar je njen namen, namreč osvobodjenje turških kristjanov. Tako je tedaj ukazal ruski car svojim armadam prestopiti turško mejo.

Ob enem z vojnim manifestom je knez Gorčakov razposlal evropskim oblastim okrožnico, v kateri razlaga, zakaj je Rusija prisiljena do vojske ter izreka prepričanje, da bo z njenim početjem zadovoljna vsa Evropa.

Izvirni dopisi.

Iz Celja, 20. aprila. (Sin lastnega očeta ubil.) Dolgo časa se v Celju in njegovi okolici že ni slišalo o kakšnem poboju; kaj tako groznega pa, da bi otrok lastnega roditelja umoril, je bilo tukaj do zdaj celó neznano. Sinoči se je pa žalibog tudi ta hudobija pri nas doprinesla. Oče Gregor Gradišnik iz Dobrave je bil že več let pijančevanju vdan in kakor je navadno pri pijancih, je s svojo ženo v vednem prepiru živel.

Včeraj sta oče in sin skupaj popivala ter iz krčme gredé se na potu proti domu vedno prepirala. Zaradi neke malenkosti se oče doma s svojo ženo zopet spré ter njej s steklenico eno po glavi nameri. To vidi njegov sin ter se hoče potegniti za svojo mater, izdere steklenico očetu iz rok ter ga z njo mahne po glavi, da se pri priči mrtev zgrudi na tla. Sin se je še tisti večer podal k celjski okrožni sodnji ter sam razodel svoje zločinstvo. Naj bo ta žalostni dogodek v svarilo tistim staršem, ki s svojim slabim izgledom lastne otroke pohujšujejo, in v resen opomin tudi pijancem, kako žalosten konec utegnejo v svoji nezmernosti storiti svojemu življenju!

Iz Ribnice na slov. Štajerskem, 19. aprila.

„Wo man singt, lass dich fröhlich nieder,
Böse Menschen haben keine Lieder.“

Tako je peval nemški pesnik, in gotovo vsak le količkaj sluha imajoč človek zvesto in rad posluša mile narodne pesni. Na paši, na polji, pri delu povsod te bode zanimala krasna narodna pesem. Dub slovenski je krotek milo njegov srce; zato je pesen njegova tudi pohlevna; je tudi vesela, kajti Slovenci nismo obsojeni vedno žalostni ostati: „kdo bi vedno tužen bil, to ne more biti.“ — Naš mili narod, kateri je že navajen biti vedno teptan, išče si tolažbe v naročji matere narave, kar bi lahko pojasnil z mnogimi zgledi, če bi bil spis ta namenjen za kak lepoznavski list. Toda narod slovenski, ki goji posvetne pesni, skrbi tudi za lepo cerkveno petje; kajti lepo cerkveno petje povzdiguje glas k Bogu; slabo petje pak človeka moti in bolje bi bilo, da bi v cerkvi bilo tiho, kakor če bi se slabo pelo. Z lepim cerkvenim petjem postane človek nravit, za pravo lepoto vnet (estetičen.) Estetični naravski nazori, dogodljaji srce ganeči, in lepe pesni so izvrstna sredstva v dosego prave odgoje in požlajnenja srca; kajti poezija in služba božja ste nekoliko dvojčici. Najkrasnejše se pa versko pesništvo razodeva v cerkveni pesni. V njej klije in živi ona vsemogočnost Bogu posvečene poezije, v katerej hrani naš katoliški narod svoj verski zaklad. Cerkevna petja čudatvorno silo, njegovo nežno-povzdigovalno moč, njegovo visoko veličastje je občutil sv. Efrajm, rekši: „Pobožno petje zamore i kamenena srca v solzah — stopiti; pobožno peti, to je angeljsko opravilo.“ Cerkevna pesen je v nekem pomenu narodna

pesen, morajo jo krasiti vse one lastnosti, ki so vsaki narodni pesni bistvo. Prava narodna pesen je čudežne nežnosti in silovite moči, priprosta in prijetna, ganljiva in blaga. Taka naj bode tedaj tudi cerkvena pesen: priprosta, lakko umljiva, užesa božajoča ne — trgajoča. A žalibog slišimo dandanes po različnih cerkvah marsikatero pesen, ki bi veliko bolj bila za kak drug kraj. Človek bi z odrešenikom vzel bič, ter gnal s skora take pošasti, da bi kar vse vreščalo, kajti to se pravi mojo bišo — onečistiti. Lepo petje vabi ljudi v cerkev; slabo petje jih ven podi. Muzikus Weber pravi: — die alten Kirchenlieder lockten Heiden in die Kirche, die neueren könnten Christen hinauslocken, ohne dass Heiden herein kämen.“ (Stare cerkvene pesni so ajde privabljevale v cerkev, novejši bi kristjane iz nje podile, ne da bi pa neverniki v njo prihajali.) Ali ni res? Ni treba komentara. Probatum est. — Človeku, ki je prijatelj svojemu milemu narodu in národnemu petju, mora ta prikazen srce sè žalostjo napolniti. — Po sreči se pa vendar že čista otroška narava upira z vso močjo takim pošastim. Ali je pesen res dobra, t. j. ali ima kal življenja v sebi, o tem lahko sodimo po njenej trpežnosti: „Schlechte Waare kommt und vergeht; was innerlichen Wert hat, das bleibt und besteht“ — pedagog Kehr. (Slabo blago pride in mine, kar pa ima notranjo vrednost, ostane in se ohrani.) Na-dejamo se tedaj, da bode Cecilijino društvo, ki se je osnovalo, v tem oziru prav hvalevredno delovalo in iztrebilo vso ljuliko, ter nam podajalo pravo cerkveno petje.

Iz Trsta, 23. aprila. (Edinost.) Preteklo nedeljo je imelo tukajšnje pol. društvo „Edinost“ svoj 14. občni zbor v mestnej čitalnici. Ker je pa bil zadnji list „Edinosti“ zaradi članka „Lepši dan se bliža“ konfisciran in ni udom prišel v roke, pa tudi ako bi ga bili prejeli, malo bi jim bilo pomagano, ker ni bila naznanjena ura zborovanja, bil je zbor malobrojen. Že drugekrat sklenjene, pa ne uslišane prošnje se po sklepih tega občnega zbora ponovijo in sicer: naj bi se sedanji okrajni načelnici nadomestili z domačimi zapnimi možmi; naj bi magistrat za okolico uredoval v slovenskem jeziku in naj bi okolica imela svoj posebni šolski svét. Ni sicer upanja, da bi sedanji mestni očetje uslišali pravične želje tržaških Slovencev, toda dobro je, da jih vsaj slišijo, zato je v tem obziru delovanje političnega društva hvale vredno.

Domače novice.

V Ljubljani, 26. aprila.

(Požar na Viču) 22. t. m. je vničil 14 hiš in 16 drugih poslopij, kakor hlevov, podov in kozolcev. Tudi dva otroka sta bila v nevarnosti, pa sta bila srečno rešena od požarne straže, ki se je ta dan vrlo obnašala. Deželni predsednik je o nesreči, ki je zadela Vičane, nemudoma telegrafično sporočil na Dunaj in še tisti dan prišel je telegrafični odgovor, da so Njih Veličanstvo, cesar Franc Jožef pogorelcem iz lastne blagajnice podarili 1500 glđ., ki naj se takoj med nje razdeli, katero novico so nazoči z gromovitimi živio klici na blagodušnega darovatelja pozdravili.

(Telovadno društvo „Sokol“) napravi v torek 1. maja 1877 zabavni večer z loterijo na korist po ognji nesrečnih Vičanov. Program hoče biti jako zanimiv, ker sodelovala bode godba in gg. pevci narodne čitalnice. Opozorimo na to veselico tem bolj, ker gre

na pomoč našim vrlim rojakom iz ljubljanske okolice.

(Poseben železničen vlak) se bode 6. maja ob 8. uri zjutraj odpeljal iz Ljubljane v Lesce, ter se zvečer zopet povrnil.

(Ljudska kuhinja) se dobro obiskuje, ter je res dobrodušna naprava za manj premožne ljudi, ki se za 10 kr. najužnajo. Jedila so okusna. Nad 200 oseb hodi vsak dan opoldne tje kositi. Ta naprava je vredna vsestranske podpore. Lahko se je poslužijo tudi vnanji ljudje, ki po opravih pridejo v Ljubljano. Nahaja se v nekdanjem strelišnem poslopju za gradom.

(Slovensko gledališče.) Zadnje nedeljo bilo je gledališče vendar enkrat polno, dokaz, da ljudstvo ljubi domače igre, v domačem lahko umljivem jeziku, kakor je Aleševčev „Dimež“. Gospa Odijeva se lahko ponaša, da je pri občinstvu priljubljena, kakor se je ta večer pokazalo. Pri igranju godile so se nekatere manjše nezgode, ki pa zelo motijo, n. pr., če samo kapsel počti, in se vpije „obstreljen je“, ali, če Katrica kriči „gori, gori“ pa nikjer ni videti nobenega ognja, ali če Katrica pet minut kleči, in zastor neče pasti, kar je nerodno videti. Prihodnjo nedeljo gledali bodemo zadnjo predstavo v tej sezoni. Igral se bo na korist gospice Namretove „Striček“.

(Velika beseda) na korist ubogih učencev c. kr. višje gimnazije in c. kr. višje realke v Ljubljani, bo 28. t. m. v deželni gledališči. Sl. c. kr. vojaška godba polka nadvojvode Leopolda sodeluje iz prijaznosti pod vodstvom gosp. kapelnika Czansky-a. Program: 1. Overture k operi „Mignon“, zl. A. Thomas, igra vojaška godba. 2. a) Morgengruss, zl. K. Kreutzer, b) Die lust'gen Musikanten, zl. A. F. Riccius, možka zbor. 3. Krst pri Savici (Uvod), zl. Dr. Fr. Prešeren, deklamuje Fr. Zbašnik. 4. Concertante, zl. L. Maurer za 4 góslji (H. Basadonna, E. Pfefferer, A. Hauffen, E. Terpin), z glasovirom (J. Andolšek). 5. a) V spomladi, zl. V. E. Horak, b) So weit, zl. Engelsberg, možka četverospava, pojó J. Gregorčič, Fr. Svetek, St. Pirnat in J. Eder. 6. Zigeunerleben, mešani zbor z orkestrom, zl. Rob. Schumann. 7. Na boj! Možki zbor s četverospavom, zl. Vinko Hendrych. 8. Sonate pathétique, zl. L. van Beethoven za glasovir, igra J. Mašek. 9. So einer, zl. Anast. Grün, deklamuje A. Pfefferer. 10. Ave Maria. Mešani zbor z orkestrom iz „Gorénjskega slavčka“, zl. A. Foerster. 11. Kvartet za 4 góslji, zl. L. Maurer (igra 16 dijakov). 12. Spomini na opero „Romeo in Julija“, zl. Ch. Gounod, igra vojaška godba. Razun sl. c. kr. voj. godbe sodelujejo samo učenci obéh šol pod vodstvom svojih glasbenih učiteljev, gospodov Ant. Foerster-a in Iv. Gerstner-a. Vstopnina: Fotelj 80 kr.; sedež v parterji 70 kr.; vstop v lože in parter 50 kr.; za garnizon in študente 30 kr.; sedež na galeriji 50 kr.; vstop na galerijo 20 kr. (Nadplače se s hvaležnostjo sprejemajo.) Kasa se odpre ob polu 7. — Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnice prej prodaja gosp. Till pred škofijo, kjer se morejo tudi nekatere lože dobiti.

Odbor.

(V Savo skočila in utonila) je neka mlada Kočevarica s svojim detetom. Dete so v nedeljo izvlekli iz vode pri Črnučah, mater pa v torek pri Dolu. Morda je to ravno tista žena, ki se je v soboto pripeljala s kočevsko pošto, rekši, da gre v Gradec obiskat svojega moža?

Razne reči.

— Za farno cerkev v Osilnici so cesar podarili 400 gl.

— Človek zmrznil! Piše se nam iz Leskovca na Dolenjskem: Včeraj 19. t. m. pokopali smo tukaj človeka, ki je v noči od 16. do 17. t. m., ki je hudo snežilo, menda pijan v snegu obležal in — zmrznil. Našli so ga drgnili, da bi ga spravili k zavednosti. Okoli 11. ure je začel res zopet dihati, pa nesposobni ljudje so ga prenesli na gorko, in ga še celo z opeko greli, kar je pa bilo vzrok, da je 17. t. m. zvečer sb 9. uri umrl. Nesrečnež bil doma iz Gornjih Skopic fare Cerkljanske in še le pol leta oženjen. Res čudno in o sv. Jurji nezaslišano!

— Kmetijsko predavanje bo v Biljani 29. aprila pop. ob 3. uri (ne kakor popred naznanjeno dne 5. maja.) Poduk bo obsegal: 1. Žveplanje trt, 2. O pridelovanju zgodnje zelenjadi. 3. O vinskih boleznih in sredstvih za braniti jih.

— P. n. gg. odbornikom, poverjenikom, pevcem, in sploh prijateljem „Slavčevim“ vsled sklepa „Slavčevega“ od bora od 19. aprila t. l. pevovodja g. Hribar naznanja, da bo „Slavec“ pel v Nabrežini dne 10. maja t. l. v praznik Nebohoda pri slovesnej sv. maši ob 9 $\frac{1}{2}$ zjutraj in pri koncertu ob 5 uri popoldne, ter prosi vse p. n. gg. pevce, kateri se mislijo vdeležiti pri petji, naj mu blagovole nemudoma to naznaniti ter naj pristavijo, ali jim bode mogoče tudi pri sv. maši peti. Pela se bode Oberhofferjeva maša. Skušnja za mašo bi morala biti vže ob 8. uri zjutraj; zadnja poskušnja za koncert pa bode ob 2 $\frac{1}{2}$ popoldne.

— Slomšekove pesmi se še vedno dobivajo: v Mariboru pri opravištvu „Slov. Gosp.“ in pri Ed. Ferlincu, v Celju pri J. Geigerju, v Celovcu v tiskarni „Družbe sv. Mohora“, v Ljubljani pri J. Lerherju, v Gorici pri Wokulatu, trdovezani iztis po 1 gld., broširan po 90 kr. Kdor se pa obrne naravnost do gosp. izdajatelja v Ptuj, dobi vezan iztis po 80 kr., broš. pa po 70 kr. — Slovenci! sezite vendar po teh premilih pesmih in podpirajte blago in hvalevredno početje izdajateljevo; drugače nam bode še dolgo čakati na drugo knjigo Slomškovih zbranih spisov: „Basni, prilike in povesti“ ktera je že celo pripravljena za natis!

— Toča je 14. aprila vse pobila pri Varaždinu in višje proti Haložam; v zvonik pri sv. Lovrencu višje Križevljan je udarilo in eden vogel razdrapalo. „Gosp.“

— Spremembe v lavantinski škofiji. Prestavljeni so čč. gg. kaplani: Ivan Govedič v Mozirje, Ivan Vrabl v Poličane, Jož. Ulčnik k sv. Frančišku, Alojzij Šijanec v Monšberg. — Č. g. Andr. Podhostnik je postal provizor v sv. Ropertu nad Laškim in ondotna kaplanija ostane začasno izpraznjena.

Poslanica. *)

Slavno vredništvo! Podpisani vas prosimo, da blagovolite sledeče vrstice sprejeti v obrambo našemu velečastitemu gospodu fajmoštru zoper poslano mesarja Naceta Hervata v št. 82 „Sl. Naroda“ od 12. t. m.

Ni res, kar on gosp. fajmoštru podtika, da nadlegujejo njegovo družino, ampak on nadleguje čast gosp. fajmoštra, in njegova družina in živina. Nace mesar, zakaj pa niste povedali, zakaj da prav za prav gre? G. fajmošter Vam nasprotujejo, ker hočete imeti pota čez njih polje, pašnike in boršče za svojo živino, katerih pa vam ne dovolijo in jih vam po svoji dolžnosti tudi dovoliti ne smejo. Tudi

*) Za članke pod tem naslovom vredništvo odgovornosti ne sprejema, ampak podpisani sami.

ni res, da bi bili g. fajmošter vašega fantina vpričo vsih ljudi ozmerjali; bilo je le tako-le: Stalo je 6 fantinov skupaj, med njimi tudi vaš sin, in ko so imeli g. fajmošter mimo priti, opomnili so ga drugi, da naj se pametno vede, ker g. fajmošter mimo gredo. Pa vaš sin je odgovoril: Jaz nič ne porajtam („ahtam“). Ko g. fajmošter mimo pridejo, se jim vsi odkrijejo, kakor sami pravite v svojem poslanem, le vaš sin ne, ker je bil nasproti obrnjen. Zakaj pa se je nasproti obrnil? Vidivši, da se ne odkrije, so mu g. fajmošter res s palico klobuk privzdignili in rekli: Zakaj se pa ti ne odkriješ? Na to se mesarjev sin ošabno odreže: Tebi se ne bom nikoli odkril. Gosp. fajmošter so na to le rekli: „Zato, ker vere nimaš,“ ter so mirno dalje šli. Tedaj tudi to ni res, kar pišete v svojem poslanem, da bi ga bili zmerjali po svoji šegi. Vprašamo vas, Nace mesar, kako imate svojega fantina podučnega, in kako si drznete našemu g. fajmoštru podtikati take besede, ki niso resnične, kakor podpisani vemo, ki zamoremo tudi pričati, da se naš g. fajmošter tako vedejo, da jih mora vsakdo spoštovati in častiti, če bi to tudi ne bila slehernega krščanska dolžnost? S svojim poslanim ste nas druge farmane pripravili v nevoljo in v sramoto pred svetom. Ali ste pozabili, kako se je pri nas godilo osebam, ki so laži in obrekovanja zoper duhovne pisarili v Ljubljanski „Tagblatt“? S temi vrsticami vam tedaj priporočimo, varujte vi, vaša družina in živina g. fajmoštra škode, potem vam ne bodo gotovo nič nasprotovali, kakor tudi drugim ne nasprotujejo. Saj smo prepričani, da do vas in vaše hiše nimajo nobenega mrzenja, ker vedno pri vas za svojo hišo potrebno meso kupujejo. Sploh vsi podpisani javno izrečemo, da imamo take duhovne, katerih smo bolj potrebni kakor pa vredni.

Vas pa, prečastiti g. fajmošter, prosimo, da po onem poslanem Vam napravljenega razžaljenja ne vzamete za zlo in ga odpustite, kar upamo, da tudi boste.

V Kropi, 17. aprila 1877.

Sledi 94 podpisov, večidel hišnih posestnikov.

Listnica vredništva.

Dopis iz Senožeškega okraja, Primorskega in Inomosta prihodnjič.

Umrli so:

Od 17. do 23. aprila: Lorene Pokorny, obrt. vrad. 34 l., za jetiko. Maria Pikovnik, kmetica 60 l., za treb. bol. Nikolaj Novak, gost. 80 l., vsled starosti. Antonija Javornik, 26 l., za jetiko. Jož. Bokal, glaž. uč., 12 l., za jetiko. Franc Zappal, kmet. o. 7 m., za jetiko. Janez Gregorc, kontr. o. 2 $\frac{1}{2}$ l., za vnetjem možganov. Barba Esterl, vrad. ž. 77 l., za vtriplj. Katarina Turin, mestna reva 90 l., vsled starosti. Franc Podrekar, mag. nadz. o. 3 $\frac{1}{2}$ l., za vodeno glavo. Maria Seme, del. ž. 27 l., za vodenico. Jožef Arce, ključ. pom. 26 l., za jetiko. Blaž Zupanc, gostač 73 l. za vtriplj. pljuč. Viljem Jerin, klanfar 22 l., za jetiko. Urša Trobec, del. o. 2 $\frac{1}{2}$ l., za prehlaj. Matija Kastelic, del. 50 l., za sprideno krvijo. Janez Trontel, del. 57 l., za vtriplj. pljuč. Marijana Burger, kajž. o. 6 $\frac{1}{2}$ l., za jetiko.

Telegrafične denarne cene 25. aprila.

Papirna renta 57.15 — Srebrna renta 63.25 — Zlata renta 68.75. — 1840letno državno posejilo 107.25 Bankinske skelje 767 — Kreditne akcije 136.30 — London 129.65 — Srebro 113.90. — Ces. kr. cekini 6.11 — 20-frankov 10.43.

Za mežnarsko službo

se častiti duhovščini priporoča Matevž Slabič, na Krtini hiš. št. 11 pošta Vir, in ima prav dobra spričevala. (3)